

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.12.1967, sp. zn. 5 Cz 151/67, ECLI:CZ:NS:1967:5.CZ.151.1967.1

Číslo: 38/1968

Právní věta: V řízení o určení otcovství je úkolem soudu, aby náležitým způsobem zjišťoval nejen všechny okolnosti, které tvoří skutkový základ domněnky otcovství svědčící žalovanému ve smyslu § 54 odst. 2 zák. o rod., nýbrž i případné okolnosti, které - byť žalovanému svědčí domněnka otcovství - vylučují otcovství žalovaného. S řízením o určení otcovství je ze zákona spojeno netoliko řízení o výživě, nýbrž i řízení o výchově dítěte (§ 113 odst. 2 o. s. ř.). Z toho důvodu obsahuje rozhodnutí, jímž je žalovaný určen otcem nezletilého dítěte, vedle výroku o výživě i výrok o výchově dítěte.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.12.1967

Spisová značka: 5 Cz 151/67

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Řízení před soudem, Určování otcovství

Předpisy: 94/1963 Sb. § 54 99/1963 Sb. § 113
§ 127

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38/1968 sb. rozh.

V řízení o určení otcovství je úkolem soudu, aby náležitým způsobem zjišťoval nejen všechny okolnosti, které tvoří skutkový základ domněnky otcovství svědčící žalovanému ve smyslu § 54 odst. 2 zák. o rod., nýbrž i případné okolnosti, které - byť žalovanému svědčí domněnka otcovství - vylučují otcovství žalovaného.

S řízením o určení otcovství je ze zákona spojeno netoliko řízení o výživě, nýbrž i řízení o výchově dítěte (§ 113 odst. 2 o. s. ř.). Z toho důvodu obsahuje rozhodnutí, jímž je žalovaný určen otcem nezletilého dítěte, vedle výroku o výživě i výrok o výchově dítěte.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 30. 12. 1967, [5 Cz 151/67.](#))

Rozsudkem okresního soudu v Liberci ze dne 22. 2. 1965 byl žalovaný určen otcem nezletilé žalobkyně; rozsah vyživovací povinnosti žalovaného k nezletilé žalobkyni byl stanoven pro dobu ode

dne 10. 12. 1963 částkou 250 Kčs měsíčně s tím, že dospělé výživné v úhrnné výši 1416 Kčs zaplatí žalovaný v měsíčních splátkách po 100 Kčs počínaje dnem 1. 12. 1965 (splatných spolu s běžným výživným), běžné výživné vždy do každého 25. dne v měsíci předem. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl soud prvního stupně zejména, že se žalovaný - podle výsledků řízení - stýkal s matkou nezletilé žalobkyně v době rozhodné pro početí nezletilé žalobkyně a že nevyvrátil jemu svědčící domněnku otcovství.

K odvolání žalovaného potvrdil krajský soud v Ústí nad Labem rozsudek soudu prvního stupně s tou změnou, že výše dospělého výživného (a to pro dobu od 10. 12. 1963 do 30. 4. 1965) byla vypočtena na 1566 Kčs. I krajský soud dospěl k závěru, že se žalovanému nepodařilo vyvrátit domněnku otcovství a prokázat, že jeho otcovství k nezletilé žalobkyni vylučují závažné okolnosti.

Pozdějším rozsudkem okresního soudu v Liberci ze dne 28. 9. 1965 byla nezletilá žalobkyně svěřena do výchovy matky.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl těmito rozhodnutími porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Stěžejní zásadou občanského soudního řízení je zásada materiální pravdy (§ 6 o. s. ř.). Z ní vyplývá povinnost soudů, aby si pro svá rozhodnutí zjednaly vždy úplný a bezpečný skutkový podklad provedením všech vhodných důkazů o těch okolnostech, jež jsou pro posouzení projednávané věci důležité (§ 120 o. s. ř.), a aby zhodnotily výsledky dokazování jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti a pečlivě přihlíděly ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (§ 132 o. s. ř.). Takový postup je na místě tím spíše, je-li předmětem řízení rozhodování o tom, zda je mezi nezletilou žalobkyní a žalovaným rodičovský vztah, tj. rozhodování o otázce, která je velmi významná pro účastníky řízení i pro společnost, mající zájem na založení právního vztahu odpovídajícího skutečnému vztahu. Se zřetelem k tomu je úkolem soudů, aby v řízení o určení otcovství usilovaly nejen o to, aby byly náležitým způsobem zjištěny všechny okolnosti, které tvoří skutkový základ domněnky otcovství svědčící žalovanému ve smyslu ustanovení § 54 odst. 2 zák. o rod., nýbrž i to, aby byly náležitým způsobem prověřeny případné okolnosti, které - byť žalovanému svědčí domněnka otcovství - vylučují otcovství žalovaného.

Soudy obou stupňů zjistily spolehlivě, že mezi žalovaným a matkou nezletilé žalobkyně došlo k souloži mj. dne 8. 3. 1963 a že se nezletilá žalobkyně narodila 10. 12. 1963 jako dítě zralé; z toho právem usuzovaly, že žalovanému svědčí zákonná domněnka otcovství k nezletilé žalobkyni podle ustanovení § 54 odst. 2 zák. o rod. Neshromáždily však úplné skutkové podklady k tomu, aby si vytvořily podmínky pro vyslovení přesvědčivého závěru o otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni i z dalšího hlediska, tj. zda snad otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni nevyklučují závažné okolnosti.

Především bylo povinností soudu prvního stupně, aby - pokud neurčil k podání posudku na základě krevní zkoušky znalce a požádal o podání tohoto znaleckého posudku podle ustanovení § 127 odst. 2 (druhé věty) o. s. ř. Okresní ústav národního zdraví v L. (transfúzní stanici) - jmenovitě s ohledem na závažnost tohoto důkazu vyslechl v rámci jednání pracovníka transfúzní stanice, který posudek zpracoval, a umožnil tak účastníkům, aby případně položili znalci otázky, směřující k podrobnějšímu objasnění skutečného stavu věci. Pouhé konstatování obsahu písemného posudku vedlo k neúplnosti v provedení důležitého důkazu.

Na námitku žalovaného, že se matka nezletilé žalobkyně stýkala počátkem roku 1963 (včetně měsíce března) i s jinými muži, z nichž jmenoval A. V., a na jeho návrh, aby byly v tomto směru vyslechnuty

svědkyně R. P. a M. S., reagovaly soudy obou stupňů jen poukazem na výpověď matky nezletilé žalobkyně a na výpověď svědkyně R. P. v jiném řízení (v němž matka nezletilé žalobkyně uplatňovala proti žalovanému nárok podle § 77 zák. č. 265/1949 Sb. o právu rodinném). Ovšem z protokolů o výpovědi matky nezletilé žalobkyně, popř. výpovědi svědkyně R. P. v jiném řízení, nevyplývá, že matka nezletilé žalobkyně a svědkyně R. P. byly vůbec dotazovány na event. vztahy matky nezletilé žalobkyně K. V. Jistě bylo třeba, aby se zřetelem k námitce žalovaného byly vyslechnuty podrobněji k údajné známosti matky nezletilé žalobkyně s A. V. nejen matka nezletilé žalobkyně a svědkyně R. P., nýbrž i svědci M. S. a zejména sám A. V.

Teprve po takto doplněném dokazování mohly soudy obou stupňů zkoumat, zda měla matka nezletilé žalobkyně pohlavní styky v době rozhodné pro početí nezletilé žalobkyně jen se žalovaným či také s jiným mužem. Kdyby výsledky řízení potvrdily styky matky nezletilé žalobkyně také s jiným mužem, bylo nezbytné, aby byl přibrán k provedení důkazu krevní zkouškou, popř. aby byly provedeny další vhodné důkazy (např. i zkouškou dědičně biologickou), které by ve svém souhrnu dovolily soudům obou stupňů, aby se vyjádřily odpovědně nejen k otázce, zda žalovanému svědčí domněnka otcovství k nezletilé žalobkyni, ale i otázce, zda snad otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni nevylučují závažné okolnosti.

S řízením o určení otcovství je ze zákona spojeno netoliko řízení o výživě, nýbrž i řízení o výchově dítěte (§ 113 odst. 2 o. s. ř.). Z toho důvodu mělo být rozhodnuto o výchově nezletilé žalobkyně současně s rozhodnutím o určení otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni, nikoli až pozdějším rozsudkem soudu ze dne 28. 9. 1965.

Soudy obou stupňů, které nepostupovaly tak, jak naznačují důvody rozsudku Nejvyššího soudu, porušily zákon v ustanoveních § 6, 120 odst. 1, § 132, 113 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 54 odst. 2 zák. o rod.; proto bylo vyhověno stížnosti pro porušení zákona.